

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 De differentia & conuenientia tutelæ, & curæ: & quot species curæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

inde in omnibus administrationibus & accessionibus iure conueniri potest, atque ceteri tutores, qui eodem testamento dati sunt, l. quero. 32 §. 1. de testa. iure in P. l. de peric. tuto. lib. 5. C. tit. 38.

Quibus modis tutela finiat. Cap. 15.

Lib. 1. Instit. tit. 22. Lib. 5. C. tit. 60.

- 1 Pupillorum vel tutoris voluntate tutela non finitur, sed alio modo.
- 2 Tutela finitur pubertate pupilli. Et pubertas quomodo probetur.
- 3 Tutela secundo finitur capitis diminutione tutoris. Et §.
- 4 Capitis diminutio quid, Et quotuplex, quidve maxima, media & minima.
- 5 Capitis diminutio pupilli etiam minima soluit tutelam.
- 6 Tutela tertio soluitur morte naturali pupilli, vel tutoris.
- 7 Tutela quarto soluitur tempore tutori constituto.
- 8 Tutela dari potest ad certum tempus, ex certo tempore, & sub conditione.
- 9 Tutela finitur quinto remotione tutoris. Et §.

Tutela non finitur ex voluntate pupillorum l. 2. C. quan. tut. vel curat. esse debet, sed aliis modis lege & moribus introductis: vel habitatione personarum, vel minorum, vel administrationis. Neque etiam sola voluntas tutoris se tutela abdicantis sufficit, nisi quo oportet modo fiat, l. legatus Cesaris, de offic. praesid. in P. Finitur et itaque tutela, pubertate adueniente pupillorum §. 1. quibus tut. fini. lib. 1. Instit. tit. 22. l. si. C. quan. tut. vel cur. Et c. lib. 5. tit. 60. Quae olim probabatur ex natiuitate scriptura & aliis legitimis probationibus l. 2. de excus. tutor. & per inspectionem nudati corporis, quae tamen formula hodie hic improbata est, vt turpis: & definita etas 12. annorum femininis, 14. masculis, pro pubertate constituenda. d. l. si. d. tit. quan. tut. §. 1. qui mod. tut. fini. l. 4. de ret. nup. l. qua etate, de test. amen. Macrobi. l. 1. in som. Sc. pro 6.

¶ Secundo finitur tutela, Capitis diminutione tutoris, per quam libertas aut ciuitas amittitur, sed §. capitis diminutione, qui mod. tut. fini. ap. l. si. in. Ita hic caput aut status personae est §. seruus autem, de cap. dimini. ap. l. iustitia. qui habet in se libertatem, ciuitatem, & familiam: Et capitis diminutio, status huius prioris in alium commutatio, §. 1. eod. l. eod. in P. vel status huius ademptio.

¶ Itaque diminutio capitis triplex, l. si eod. Maxima, si ciuitas aut libertas adimitur §. maxima eod. vt si quis seruus pene fiat atrocitate sententiae, vt damnatus ad bestias, l. aut damnus §. 2. de pen. in P. & potissimum quando sententia vita adimitur. l. qui ultimo supplicio, 29. de i. en. in P. Nam hodie alioquin nemo bene natus, ex sententia exilii vel deportationis seruus pene fit, anth. sed hodie, de donati. in. vir. §. vxo. Nisi ingrati liberti reuocentur

in seruitutem, l. 2. de liber. Et eor. lib. C. vel liberi ad pretium participandum venditari se passi sint, diximus in seruis, ex. tit. quib. ad. lib. procl. non lic. nam hi capitis maximam diminutionem patiuntur, d. §. 1. de cap. diminutio. Minor capitis diminutio vel media est, quando ciuitas quidem amittitur, libertas vero retinetur: vt si aqua & igni interdictum alicui, vel si quis de portetur, d. §. 1. Minima est cum libertas & ciuitas retinetur quidem, sed status mutatur vt si alterius iuris seu potestatis quis fiat, veluti arrogatione & adoptione. l. 3. eo §. minima. eod. ap. l. iustitia aut emancipatione. Et ita vt ait Aulonius in G. yphr:

Triplex libertas, capitisq. diminutio triplex lex.

Vocat autem capitis diminutionem Cicero in Verrem, ademptiorem de capite. Et ciuem indemnatum integri esse capitis dixit, Cic. in P. sonem. Agnationis ius cum obtrinebat in tutelis, capitis diminutione tollebat: & ideo & tutela ex lege duodecim tabularum corruerat etiam ob minimam, sed agnationis, de legit. agnat. iure. Hodie quando ex nouis legibus legitima tutela defertur in re cognationis, ideo semper tutela non perimitur ex omni minima capitis diminutione tutoris, l. iust. as, 7. de cap. dimini. l. 4. C. de legit. tut. quia cognationis ius non soluitur minima diminutione, soluitur autem maxima & media, quod pertinet ad iura successione & tutelarum, §. fin. de cap. dimini. §. sed & capitis, quib. mod. tut. fini. l. 1. C. de here. insti. l. 1. in fine, ad Tertiu. P. Pupilli ¶ pupillae ve omnis capitis diminutio etiam minima tollit omnes tutelae, d. §. sed & capitis, Et §. item finitur, quibus mod. tut. fini. l. si arrogari, de tutel. in P. l. fin. C. de auth. praes. l. legitimam tutelam, de legit. tutor. P. Si tutor quoque in adoptionem se dederit perit legitima tutela eius, non aliae, d. §. sed & capitis, l. iustelas, de capitis dimini. P. Ad seruitutem pertinet capitis hostibus, ideo & eo casu finitur tutela, §. item finitur quib. mod. tut. fini.

¶ Finitur et tertio tutela, naturali morte tutorum vel pupillorum, §. simili modo, quib. mod. tut. fini. Verum morte tutoris legitimi, tutela legitima in eius liberos, si idonei sint, transferri videtur: non autem aliae tutelae: testamentaria vel datua, l. tutela vt plerumque, de tutel. P.

¶ Quarto, finitur ad tempus, vel sub conditione constituto tutore, 7 tutela elapso tempore vel cedente die perimitur, §. sed & si, v. cor. praeterea & §. pen. quib. mod. tut. fini. Receptum enim est tutores dari posse ad certum tempus, vel ex certo tempore, vel sub conditione, §. ad certum qui testa. tuto. dar. p. §.

¶ Finitur et quinto tutela, quando tutores remouentur vt §. suscipe l. §. final. quib. mod. tut. fini. Sed haec haec tenus de tutoribus seorsum De curatoribus nunc agamus. Porro de actionibus quae pro tutela & cura dantur, postea sequente libro, Deo fauente, in fine tractabimus.

DE CURATORIBVS ET CURATORIVM, LIBER XIII.

De Differentia & Conuenientia tutelae, & curae, & quot species curae. Cap. 1.

- 1 Tutor gerens finita tutela tenetur, vt negotiorum gestor.
- 2 Cura quid, Et quomodo differat a tutela: quod hac praecipue bonorum tutela personarum.
- 3 Cura & tutela conformitas.
- 4 Cura & tutela differentia.
- 5 Curatorum species, illorum minorum, furiosorum, &c.
- 6 Communia omnibus curatoribus, satisfactio, inuentarij confessio, passio et suspecti remoueri, personalia gerere munera.

Quamquam in suam tutelam peruenit minor, desinit officio suo fungi tutor, neque amplius talis dicitur: etsi in administratione sua perseueret tunc non tutela actione, sed negotiorum gestorum Iulius Paulus teneri eum pupillo respondit, lib. 1. recipi. sent. tit. 4. c. 1. Exemplo eius qui pro tutore vel curatore minore se gerit, eodem ubi, sup. c. 8. Sequitur etiam tutela cura, quia cura est tutela bonorum potissimum, & per consequentiam personarum: vt tutela praecipue personarum, & per consequentiam bonorum l. scientia, 20. de rit. nup. in P. l. in copulanda, 8. C. de nup. l. consilio, 7. de curat. sur. C. In multisque conueniunt & fere omnia quae de tutoribus pupillorum dicta sunt, in curatoribus minorum locum habent l. 1. de admini. tut. l. si tutor, 1. C. eo. ¶ Et finitur qui de tutoribus pollicentur tractatione: adiungunt & curatores: vt in epi-

graphae, de administratione tutorum vel curatorum: de tutoribus & curatoribus datis ab his, Et c. de excus. tut. vel curat. cum simi. Dantur & ab iisdem magistratibus curatores, a quibus tutores, §. 1. de curat. excepta causa testamenti, l. in §. si. de testam. iure, quamuis & in testamento datus confirmetur per inquisitionem, l. de creationibus, de e. i. s. and. C. Quinimo & saepe simul sint, & cum habenti tutor est tutor superaddi non possit, curator tutela iugitur, §. interdum de curat. l. 2. §. in quib. caus. tuto. hab. cura der. post. l. 5. C. tit. 36.

¶ Differunt etiam in paucis, & proinde seorsum cura singularia necbus tractanda sunt. Nam vt dixi proxime, tutor testamento datur curator non vtrique sine confirmatione. Secundo, tutor inuitis datur: curator minime praeterquam in lite, §. item inuitis, de curato. l. 3. §. pen. de tutel. in P. Tutor tertio rebus omnibus & vniuersis tantum pupilli datur, §. datus de excus. tuto. curator & vniuersis & singulis dari potest, §. 1. de curator. Quarto, tutor principaliter personis datur: curator rebus, l. scientiam, de rit. nup. l. cum plures, 12. §. 3. de admini. tut. in P. l. in copulandis, C. de nup. Quinto, maior potestas tutoris, quam curatoris d. l. in copulandis. Sexto, tutores in negotiis contrahendis interponunt auctoritatem: curatores tantum consensum, l. cum in vna, 17. §. 1. de appellat. Et relati in P. sub. de auct. tuto. Et cor. sen. curat. in P. Non eget enim approbatione personae minor, qui legitime habere dicitur, dum in suam venit tutela. Sed eget consensu ratione conseruationis teret curatoris necessario ad instar auctoritatis, si alienet: non a. si quareat, quia sine curatore recte contrahit, & se obligat,

Impuberes. 101. de verbor. oblig. & ducit uxorem, & nubit, d. l. sciendum, de rit. nupt. Persona enim libera est a potestate aliena, bona nequaquam. Et si deceptis contrahentibus iura per restitutionem subueniant in integrum, *ut. de minor. 25. an. P. tit. de restit. minor. C. Sexto finitur tutela, ut diximus, 12. annorum in foeminis, in masculis 14. spatio, l. si. quan. tutor esse desi. C. §. 1. quib. mod. tut. finit. at cura eorum 25. tantum anno, §. 1. de curator.* Generaliter curator accedere potest, & dari omnibus, qui rebus suis superesse non possunt, *l. his qui in ea causa, de tuto. & curat. dat. & c. in P.*

¶ Et proinde quia plura sunt, quae impediunt aliquem suis superesse rebus, vel recte eas tractare, curatorum, ratione subiectorum plures erunt positiones: sed ratione constitutionis curatorum, duae species adferuntur ab Ulpiano *in tit. l. 12. ut alii sint legitimi, alii honorarii seu datui.* Legitimi, qui ex lege 12. tab. dantur: honorarii, quia praetore constituuntur. Omnes, si perpendamus morem, datui. Itaque omnes curatores nota quadam personarum sic distinguo. Curatores esse pupillorum, minorum 25. an. tutorum, furiosorum, prodigorum, ventris, bonorum, & actorum, & reipub. Dicemus de singulis. ¶ At proinde interim annota in summa, generaliter omnibus commune esse, ut satisfident, nisi ex causa remittatur satisfactio, iureatq; coram magistratu, rem pupilli saluam fore ex fideq; gesturos, & ad utilitatem sibi commissorum. Inuentarium faciant, *l. fin. §. sed cum antiquitas, & auth. quod naturaliter generale, & §. ex inuentario, de curat. fur. C. §. penult. ut si qui oblig. per hi. se hab. res minor. in auth.* Item hos omnes ut suspectos remoueri posse, si causa subit, *l. 3. §. non tantum, & §. si curator ventris, de susp. tut. lib. 26. P. tit. 10.* Dehinc, quod omnes istae cura, ut tutela, sunt personalia munera, quia corporibus cum labore & sollicitudine animi ac vigilantia principaliter praestantur, *l. 1. §. illud tenendum, & §. aequae, de numeris & bono. lib. 50. P. tit. 4.*

De Curatoribus pupillorum. Cap. 2.

In quib. causis tuto. vel cura. habent. tut. vel curat. dar. poss. li. 5. C. ti. 36.

1. *Causis, quibus pupillo habenti tutorem, curator ratione bonorum, vel litium adiungitur.*
2. *Curator pupillo datur, excusato eius tutore ad tempus.*

¶ Pupillis ¶ curatores accedunt, non ratione personae: sed ratione bonorum negotiorum, vel litium, *l. 3. §. pen. & si. de tut. in P. ut si pupillo expedit agere contra tutorem vel alium curatorem, §. interdum, & §. pen. de curato. §. si de ant. tuto. l. 1. 2. 5. de in lit. dan. tutor. li. 5. C. tit. 4. 4. alio contutore non existente, l. duobus, 25. de testam. tut. in P. Si legitimus tutor non sit idoneus §. interdum, ob egestatem, aut dignitatem, aut diffusum pupilli patrimonium, *l. fin. in quib. cau. tut. hab. tut. da. pos. C. l. quoties, 9. de admin. tut. l. prolatis, 6. de susp. tutor. l. solet, 13. de tuto. l. testamento, 11. de excus. tuto. Idem in dato a magistratu, vel testamento, l. si tutor, 9. de susp. tut. §. item si testamento, de curat. ¶ Item ¶ loco tutoris, qui ad tempus tantum excusatur, interim datur tantum curator, veluti ob legationem, vel aliam iustam causam, *l. 1. & 2. in quib. cau. tuto. hab. & c. C. §. item loco tutorum, de cura. §. item qui resp. causa, de excus. tut. l. tutor, 28. eo in P. l. in omnem, 15. de tut. & curat. ab his, & c. in P. si enim in perpetuum excusaretur, esset tutor dandus, d. l. in omnem, l. questionum, 12. de tutel. P. l. 2. in quib. caus. tut. hab. & c. C. Datur itaque agro tutore existente, l. non solum, l. 12. §. si. de excus. tuto. vel furente per intervalla, l. Modestinus, l. idem Ulpianus, l. 14. de excus. tuto. P. vel adhuc minore existente 25. anno, d. l. non solum, §. si libertus. Item in casu *l. ex sententia, 29. de testam. tutel. in P. in eo qui sibi tutelam in testamento scripsit.****

De Curatoribus minorum 25. annorum. Cap. 3.

Lib. 1. Instit. tit. 23.

1. *Curatores inuitis non dantur minoribus, nisi in litem, & ratio, & 4.*
2. *Curatores dantur usque ad 25. an. quare, & 3.*
3. *Contra minores 25. annorum, non currunt praescriptiones.*
4. *Curatores olim non dati minoribus, nisi luxuriosis, & prodigis, & cum infamia ex lege Lectoria: hodie omnibus minoribus. Lex Lectoria, eod.*
5. *Curator minorum satisfact. inuentarium conficit, iurat rem minoris saluam fore.*
6. *Minor sine curatore gerens l. s. restituitur.*

¶ Curatores ¶ dantur tantum minoribus 25. ann. si ipsi desiderent, & illis volentibus, nec inuitis, §. item inuiti, de curat. *l. si impuberi, §. penult. de tuto. & curat. dat. & c. l. fin. de his qui ueni. eta.*

*im; etia. si tamen in lite moniti noluerint eligere inuitis datur, l. 1. qui per. tu. C. d. §. item inuitis, cum aliter non possint esse in iudicio, l. 2. qui legit. perso. stan. in iud. hab. C. ¶ Masculi, ¶ inquit Iustinianus §. 1. de curat. l. 1. & l. 3. §. minores, de minorib. in P. puberes & foeminae viri potentes usque ad 25. annum complexum curatores accipiunt. Quia licet puberes sint, tamen eius etatis sunt, ut sua negotia tutari non possint. Dicitur & haec etas minorum imperfecta, ratione consilii & experientiae rerum, l. si. in quib. cau. in integr. restitui. non est necess. ¶ Et ¶ proinde praescriptiones contra minores tempore eius etatis, quae olim rescindebantur restitutione, neque hodie currunt, vel sunt, d. l. fin. Nec prius robustam aetatem vel animi vim dicitur minor adeptus, quam ad vigesimum quintum peruenerit, l. si maritus, §. lex Iulia, ad l. Iuli. de adult. in P. ¶ Olim curatorem ¶ dare minoribus non expressa causa, infamiam quendam habere videbatur, quod esset suspicio prodigalitatibus in minore: unde nec inuitis dari voluerunt, & nisi postulantibus illis, etsi interdicta illis fuisset bonorum suorum libera administratio. Donec M. Antonius Philosophus Caesar, de curatoribus cum antea non nisi ex l. Lectoria *(de l. Lectoria quae fiebat iudicium rei priuatae, adolescente aut furioso circumscripserat, agit Cic. 3. de Diuina. & 3. Offic.)* vel propter lasciuiam, vel propter dementiaem darentur, ita statuit, ut omnes adulti curatores acciperent non redditis causis, ut auctor Iulius Capitolinus *in vita M. Anton. philof.* ¶ Curatorum ¶ omnium & tutorum generale est, satisfactio, demtis quibusdam, de quibus suo loco: & sacramentum praebere omnia ex fide & utilitate minorum & pupillorum gerendi, inuentariumque conficere, *l. final. §. sed cum antiquitas, & auth. quod nunc, & §. ex inuentario, de curat. furio. C. §. pen. ut si qui oblig. per hi. se hab. res minor. & c. in authen. coll. 6. const. 7.* ¶ Si ¶ quando contingat minores 25. an. negotia gerere sine curatore, & illos restituendos esse aequum visum est, *l. 1. de minor. 25. an.* Restituere, est in pristinum statum reponere. *l. restituere, de verborum significat. l. de sent. pass. & restit. Cod. l. 1. §. restituius, ne quid in loc. publ. in P. l. videamus, in 2. §. in Fabiana de usaris in P. Videamus itaque de restitutione hac pauca.**

De Restitutione in integrum minorum.

Cap. 4.

De rest. in integ. lib. 4. P. tit. 1. De minorib. eod. lib. tit. 4. De in integ. rest. lib. 2. C. tit. 22. Lib. 1. Decretal. tit. 41. Lib. 1. Sex. tit. 21. Clement. lib. 1. tit. 1.

1. *Restitutione in integrum infans non eget, quare.*
2. *Minores ex quibus causis restituntur in integrum.*
3. *Restituntur minores lesi ob ignorantiam legum civilium, non naturalium, & ob imprudenciam etatis.*
4. *In restitutione in integrum consideratur primus, ut inmodica sit lesio.*
5. *Minores in delictis quando restituantur.*
6. *Minores errantes, non fallentes restituntur.*
7. *Minores non restituntur ex lesione casu adueniente.*
8. *Restitutio non datur, si alio remedio ordinario lesio subueniri possit.*
9. *Restitutio in integrum non datur contra patrem, vel patrono.*
10. *Restitutionsi in integrum minor iuramento recte renuntiat contrahendo.*
11. *Restitutio non competit de gesto, post impetrationem ueniae etatis.*
12. *Restitutio in integrum repoti non potest.*
13. *Restitutus minor quae ipse accipit, restituit.*
14. *Restitutions non petit, qui maior factus negotium in minori aetate factum ratum habuit.*
15. *Restitutions nomen quam late pateat, & a quo magistratus sine remissione.*
16. *Restituntur in integrum non tantum minores lesi, sed & aliter curati de causis.*
17. *Restitutions impetrantur a cancellaria, & examinantur apud iudices regios.*

¶ Nter ¶ praeiudicia personalia, aetatis quoque est consideratio, ¶ per quam infans consilii innocentia excusatur, *l. quod infans, de rer. vend. in P. l. infans, ad leg. Corn. de sicar. & hic restitutione in integrum non eget, cum ipso iure tutus sit. ¶ At qui ¶ maiores septennio sunt, infantiam excedentes, l. si infans, C. de iur. deliber. quousque aetate 25. annorum impleant, vtuntur restitutione in integrum: si quid male gesserint: aut si omiserint emolumentum, quod acquirere potuissent: aut perdidissent quod habuerunt: vel si obligauerint se imprudenter oneri, quod illis recusa-*

re-